

Metsanduse arengukava aastani 2030 juhtkogu I kohtumise protokoll

Asukoht: Keskkonnaministeeriumi 1. korruse saal, Narva mnt 7a, Tallinn

Aeg: 06.03.2019, kell 10:00 – 14:00

Juhatas: Keskkonnaministeeriumi (KeM) asekanstler Marku Lamp

Protokollis: Erametsakeskuse (EMK) arendusüksuse juht Indrek Jakobson

Osalesid juhtkogu liikmed: Jaan Aiaots, Jaan Riis (Arvo Veskimetsa asendusliige), Siim Kuresoo (Tarmo Tüüri asendusliige), Peeter Vissak (Bert Rähni asendusliige), Mihkel Annus (Raul Kirjaneni asendusliige), Tarmo Porgand, Richard Tomingas (Lehar Lindre asendusliige), Krista Kupits, Veronika Valk-Siska, Tuuli Vors, Madis Iganõmm, Jaan Kers, Tarmo Soomere, Tõnu Ehrpais, Marko Põld, Imbi Henno, Asko Lõhmus, Andres Talijärv, Paavo Kaimre, Kadri Ukrainski, Marko Gorban, Marju Kõivupuu, Peeter Vihma, Kristel Järve, Marku Lamp.

Lisaks osalesid: Meelis Münt (Keskkonnaministeeriumi kantsler), Peeter Vihma (sotsioloog), arutelujuhid Viktoria Saat, Jaanus Kangur, Ülo Vihma ja Arno Baltin.

Vaatlejad: ajakirjanikud Kristiina Viiron, Evelin Süld ja Anette Parksepp ning lisaks Indrek Vainu.

Päevakord:

1. Keskkonnaministeeriumi tervitus (Meelis Münt, KeM kantsler)
2. Tutvustusring
3. MAK2030 koostamise protsessi tutvustamine (Peeter Vihma, sotsioloog)
4. MAK2030 juhtkogu töökord (Marku Lamp, KeM asekanstler)
5. Arutelu töökorra, protsessi ja kaasatavate huvirühmade teemal
6. MAK2030 taustamaterjali tutvustamine ja arutelu (Kristel Järve, KeM metsaosakonna juhataja)
- Lõunapaus
7. MAK2030 visiooni ja eesmärkide arutelu laudkondades
8. Muud küsimused

Saadetud materjalid:

Töörühma kutse koos esialgse päevakavaga;

Metsanduse arengukava aastani 2030 (MAK2030) koostamise protsess;

Riigikontrolli märgukiri „Metsanduse arengukava aastani 2030“ koostamise kohta;

MAK2030 koostamise olulisemad taustamaterjalid;
MAK2030 alusmaterjali tutvustus – selgitus probleemirühmade juurde;
töörühmade alusmaterjali – 13 probleemirühma kirjeldused.

Kokkuvõte:

Toimus esimene MAK2030 juhtkogu koosolek.

Tutvustati juhtkogu töökorda, MAK2030 koostamise protsessi ning peamisi tausta- ja alusmaterjale. Iga päevakorrapunkti juures toimus ka arutelu ja sai esitada ettepanekuid. Juhtkogu tutvus töörühma töökorraga ja täpsustas seda ning kinnitas MAK2030 protsessi kava.

Juhtkogu vaatas üle MAK2030 koostamise ettepanekusse sõnastatud arengukava eesmärgid, arutas neid laudkondades ning tegi ettepanekuid nende sõnastuste muutmiseks. Sõnastusi arutatakse järgmistel kohtumistel uuesti.

Muude küsimuste all küsiti ettepanekuid MAK2030 lisauuringute kohta, neid oodatakse ka peale kohtumist.

Keskkonnaministeerium ootab ettepanekuid probleemirühmade lahendusteks nii huvirühmadelt kui ka juhtkogu liikmetelt aprilli keskpaigani, 15. märtsil saadetakse juhised ja materjalid.

Sisu päevakorrapunktide kaupa:

1. Keskkonnaministeeriumi tervitus

Kohtumise avas KeM kantser **Meelis Münt**. Ta selgitas, et metsanduse 101 probleemi on kaardistatud, nüüd hakkame leidma neile lahendusi. Oluline on leida tee, kuidas oma rikkust (metsa) kaitseme ja kasutame. Otsime tasakaalu nii inimese, majanduse, keskkonna kui ka kultuuriliste väärtuste vahel.

Meelis Münt rõhutas, et metsandus on lahendus paljudele üleilmsetele väljakutsetele, nagu elurikkuse säilitamine, võitlus kliimamuutustega ja taastuvenergeetika edendamine. Visioon arengukavast annab vastuse ka sellele, missugused on Eesti võimalused kliimanetraalsuse suunas liikumisel.

Ta ei nõustunud ebapiisava kaasamise kriitikaga, kuna juhtkogu moodustati nii, et selle taga oleks võimalikult palju eri liikmeid. On vaja vältida olukorda, et huvigrupid ei teeks pärast laua tagant lahkumist uut, oma arengukava.

Meelis Münt väljendas oma sõnavõtu lõpus veendumust, et me kõik suudame leida selle ühiskondliku kokkuleppe.

Seejärel rääkis **Marku Lamp** kohtumise päevakavast ja tutvustas olulisimaid reegleid ning selgitas, et parema avalikustamise huvides on juhtkogu töö juures ka vaatlejad ajakirjandusest, kelleks on:

- 1) Kristiina Viiron, Eesti Mets
- 2) Anette Parksepp, Eesti Päevaleht
- 3) Evelin Süld, Äripäev

Kõik juhtkogul osalejad olid nõus ettepanekuga lubada koosolekut lindistada ja pildistada. Samuti olid kõik nõus, et samas ruumis tohivad viibida KeM metsaosakonna töötajad.

Eesti Metsa Abiks esindajana oli avaldanud soovi osaleda vaatlejana Indrek Vainu. Lepiti kokku, et vaatlejad võtavad sõna vaid juhtkogu liikme soovil. Kõik nõustused ning Indrek Vainu lubati koosolekut vaatlama.

Lõpetuseks tutvustas Marku Lamp ka arutelujuhte ning nende rolli.

2. Tutvustusring

Juhtkogu liikmed tutvustasid end lühidalt.

3. MAK2030 koostamise protsessi tutvustamine

Helsingi Ülikooli sotsioloog **Peeter Vihma** tutvustas arengukava koostamise protsessi ja üldisi põhimõtteid (ettekanne). Peeter Vihma kaasas Keskkonnaministeerium protsessi välja töötama tänavu jaanuaris. Protsessi eesmärk sõnastati eelmisel aastal MAK2030 algatamise tööühmas ning peamine on saavutada laiapõhjaline kokkulepe.

Peeter Vihma selgitas lühidalt „nurjatute probleemide“ olemust: neid on vaja lahendada, aga keeruline lahendada. Neid probleeme on MAK2030 koostamisel palju.

Kaasamata pole võimalik lahendada keskkonnaprobleeme ja mõista, mis toimub metsas. Ta rõhutas, et mingid asjad tuleb lihtsalt kokku leppida, teist võimalust edasi liikumiseks ei ole. Peeter Vihma selgitas metsakogu vajalikkust, kuna on palju inimesi, kes ei ole organiseerunud, aga eesmärk on saavutada üldrahvalik kokkulepe. Liikmed loositakse välja 15. märtsil.

Ligi 20 organisatsiooni osalevad maikuus kolmel kahepäevasel huvirühmade kokkusaamistel. Kaasatakse ka eksperdid kokku kuueks päevaks. Meenutas, et neil kohtumistel on ootus aktiivseks osalemiseks ka juhtrühma liikmetele.

Novembris koguneb juhtkogu neljaks päevaks, valib parima stsenaariumi ja täiendab seda vajadusel. Tarvidusel koguneb juhtkogu ka veebruaris 2020.

Järgnes arutelu. Tarmo Soomere leidis, et konflikti korral pole õige vahetada välja juhtkogu liiget asendusliikme vastu. Ta palus patiseisu lahendamist inimeste välja vahetamise kaudu kindlasti vältida.

Asko Lõhmus tundis huvi, millal saab ettepanekuid teha. Vastati, et kogu aeg, kuid suurem osa tööd peaks olema tehtud maiks 2019. Huvirühmade aruteludes püütakse saavutada konsensust. Ka metsakogu liikmed saavad osaleda huvirühmade aruteludes.

Andres Talijärvi küsis metsakogu kohta: „kust me leiame need esindamata inimesed, kuna kõigil on ikka mingi seos mingi organisatsiooniga, mitte lihtsalt metsaga?“ Selgitati, et küsitakse

kuuluvust organisatsiooni ning kas see organisatsioon on juba mõnes esinduskogus. Marku Lamp täiendas, et praegu juba 152 sooviavaldust laekunud metsakokku. Madis Iganõmm küsis, kas soovijad täidavad ankeedi. Vastati, et jah, see koosneb 5-6 küsimusest, loosimise protsess on avalik ja juhuslik ning loosija on erapooletu inimene.

4. MAK2030 juhtkogu töökord

Marku Lamp tutvustas juhtkogu töökorda (ettekanne).

Juhtkogu töökord on määratud keskkonnaministri käskkirjaga ja tema põhiline roll on anda nõu KeM-le. Juhtkogu ülesanne on juhtida arengukava koostamist, teha ettepanekuid ja kiita heaks MAK2030 lõplik tekst, mis esitatakse keskkonnaministrile hiljemalt jaanuaris 2020. Juhtkogu töö käigus üles kerkivatele probleemidele leitakse konsensuslik lahendus. Kui konsensust siiski ei saavutata, tehakse otsused lihthääletusel.

Juhtkogul on ka järelevalvaja roll, et hiljem kokkulepitud tegevused ka ellu viiakse, samuti teeb juhtkogu ettepanekuid arengukava võimalikuks muutmiseks selle elluviimise jooksul. Juhtkogu ise ei otsusta, kes tema koosseisu kuuluvad, seda teeb keskkonnaminister. Asendusliikme saatmisel juhtkokku tuleb sellest ette teada anda (vähemalt 3 päeva) ja seda tuleks teha võimalikult vähe.

5. Arutelu töökorra, protsessi ja kaasatavate huvirühmade teemal

Järgnes arutelu. Marku Lamp tegi ettepaneku säilitada juhtkogu salvestused kuni MAK2030 valmimiseni ja küsis, kas sellele on vastuväiteid. Protokollitakse ka otsuste erimeelused. Peamine arutelu keskendus sellele, mida pärast nende salvestistega tehakse ja mille jaoks neid kasutada saab.

Marku Lamp summeeris arutelu tõdemusega, et salvestuse eesmärk ei tohiks vähendada protokollide kaalu, kuna otsused kinnitatakse protokollis. Salvestus on vajalik ainult juhul, kui on vajadus minna probleemi juurte juurde, mitte igapäevaselt kasutada.

Konsensuslikult lepiti kokku, et **juhtkogul on õigus oma eelmisi otsuseid üle vaadata sõltumata salvestamisest ja protokollimisest. Juhtkogu koosolekute salvestusi säilitatakse KeM poolt kuni arengukava valmimise lõpuni ja neid võib kasutada erimeelsuste lahendamiseks ainult juhtkogu koosolekute raames.**

Asko Lõhmus tundis huvi, kes valis välja vaatlejateks olevad ajakirjanikud. Marku Lamp vastas, et seda tegi KeM, aga kui on ettepanekuid, siis neid võib jooksvalt teha. Terve protsessi kajastamiseks kokkuleppeid ole tehtud. Juhtkogu töös kogutud info kasutamise üldine põhimõte on seda mitte kasutada avalikkusega suhtlemiseks, vaid ainult tööks. Meediasuhtlus on aga iga juhtkogu liikme isiklik otsus ja see toimub niikuinii.

Peeter Vihma tutvustas protsessi täpsemat ajakava (ettekanne). Ta rõhutas, et huvirühmade osalemine on väga vajalik, kuna neilt ootame olulisimat sisendit arengukava teksti. Oodatakse kirjalikke ettepanekuid, selle kohta tuleb eraldi üleskutse 15. märtsil ning seejärel on üks kuu

aega ettepanekuid saata aprilli keskpaigani. Siis nädala pärast saadetakse need tagasi huvirühmade koosolekutele ja on arutelu objektiks.

Kristel Järve täiendas, et huvirühmade koosolekutel üht organisatsiooni esindab korraga üks inimene. Eri päevadel (neid on kokku kuus) võib olla eri inimene, kuid ikka üks inimene osaleva organisatsiooni peale.

Asko Lõhmus tõi välja, et „Mullu me ei käsitlenud sõnastatud probleemide taga olevaid üldprobleeme. Me ei tohiks end piirata 101 juba sõnastatud probleemiga.“ Vastuseks tõdes Kristel Järve, et püüame leida lahendust, et oleks üldvaade – vaatame üle eesmärgid, visioone ja lahendusi. Marku Lamp lisas, et kui fundamentaalsed probleemid on välja jäänud, siis tuleb sellele tähelepanu juhtida.

Arutati ka selle üle, kuidas maikuus leida kuus päeva huvirühmade aruteludeks. Marku Lamp tõi välja, et selleks jagatakse teemad eraldi päevadele, osaleda saavad ka asendajad ning päevakavast antakse piisavalt pikalt ette teada. Päevakorda paluti lisada ka üldteemad.

Edasi arutati ka metsakokku esindajate valimise protseduuri ning selles kasutatavaid filtreid. Peeter Vihma sõnul jäetakse kõrvale juba protsessis osaleva organisatsiooni liikmed ning peamiseks kriteeriumiks on kandidaadi side metsaga. Leiti, et see ei saa olla väga formaalne. Peeter Vihma selgitas ka seda, et Inglismaal on metsakogu moodustamisega sarnast meetodit edukalt kasutatud. Jaan Riis tõi välja, et Eesti Looduskaitse Seltsi liikme roll on juhtkogas ja metsakogus erinev, ühes räägib organisatsiooni, teises enda nimel. Marku Lamp selgitas, et lõplikult ei saa organisatsioonilist kuuluvust välistada, kuid kriteeriumitega välistatakse domineerimine.

Marku Lamp esitas kinnitamiseks protsessi kava (slaidil). Ta juhtis tähelepanu, et see kinnitus ei sisalda juhtkogu töö detailset osa, vaid praeguses etapis küsib ta kinnitust sellele protsessi plaanile nagu tahvilil (slaid). **Välja pakutud protsessi kava kiideti konsensuslikult heaks.**

Järgnes arutelu erinevate teemade üle. Marku Lamp käsitles Tarmo Soomere ettepanekut juhtrühma liikme välja vahetamise korra kohta. Ta tõdes, et praegu on nii, aga juhtkogul on õigus teha ministrile ettepanek, et seda korda ei rakendataks. Esimene valik on see, et kui juhtkokku liige ei sobi, siis tuleb tema asemele asendusliige. Erimeelsused fikseeritakse, kuid mõnikord ei ole korrektne nende esitamise viis. Selle vältimiseks on kaasatud ka professionaalsed arutelujuhid.

Asko Lõhmus küsis ka selle kohta, kas meediasuhtlus on kuidagi reglementeeritud. Tarmo Soomere leidis, et on oht, et juhtkogu liige võib oma arvamuse peale suruda ajakirjanduse kaudu. Kokkuvõttes ei ole juhtkogu liikmete meediasuhtlus reglementeeritud.

Lisaks tõi Siim Kuresoo välja Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukoha, et ollakse juhtkogu sellise koosseisu osas kriitilised ning ühiskondliku leppe saavutamiseks on olulisi rühmi ja organisatsioone kõrvale jäetud. Samuti ei ole nad rahul sellega, et on võimalik kasutada hääletust, kui konsensust ei saavutata. Marku Lamp selgitas, kuidas on juhtkogu koostatud ning

et kolmes plokist (ministeeriumid, teadlased ja huvirühmad) otsiti tasakaalu just huvirühmade juures. Peeter Vihma selgitas lisaks, et hääletamine on viimane abinõu ja seda kasutatakse kohtumise viimasel päeval, kui konsensust ei ole saavutatud.

Siim Kuresoo tegi ettepaneku:

- 1) Veelkord üle vaadata juhtkogu koosseis, lisada Eesti Metsa Abiks;
- 2) Kaotada üle hääletamise võimalus, kuna see pärsib konsensuse saavutamist.

Marku Lamp vastas, et teeme otsuse ja anname sellest teada.

Tõnu Ehrpais tõi välja, et liikmed esindavad juhtkogus eelkõige organisatsioonide huve ning juhul, kui asjad võetakse uuesti lahti, siis tuleb kõigega otsast peale alustada. Jaan Riis toetas Siim Kuresoo ettepanekut hääletamise kohta, kuna eesmärk peaks olema konsensuse saavutamine. Peeter Vihma selgitas, et kui konsensust ei saavutata ja hääletust ei ole, on otsustajaks Keskkonnaministeerium. Marku Lamp selgitas, et lõplik otsustaja on Riigikogu.

6. MAK2030 taustamaterjali tutvustamine ja arutelu

KeM metsaosakonna juhataja **Kristel Järve** tegi ettekande, milles tutvustas metsanduse arengukava koostamiseks vajalikku taustamaterjali. Ettekandes käsitleti olulisi megatrende ja säästva arengu eesmärke ning olulisemaid rahvusvahelisi kokkuleppeid, samuti töörühmade arutelude jaoks vajalikke probleemirühmasid.

Asko Lõhmus tõstatas probleemi metsanduse kitsast ja laiast definitsioonist seoses eelmisel aastal tehtud tööga arengukava koostamisel ning palus selle üle vaadata. Kristel Järve selgitas, et see on MAK2030 ettepanekus selliselt.

Kristel Järve küsis, kas töörühma arutelude alusmaterjalidele on ettepanekuid. Asko Lõhmus tegi ettepaneku metsa kliimafunktsiooni teemat laiendada. Marju Kõivupuu leidis, et oleks mõistlik ühendada mõisted pärandkultuur ja kultuuripärand ning kasutada terminit „kultuuripärand“.

7. MAK2030 visiooni ja eesmärkide arutelu laudkondades

Marku Lamp tutvustas MAK2030 ettepanekus sõnastatud eesmärke. Ta selgitas, et arutelu eesmärk on üle vaadata juba sõnastatud eesmärgid ja valideerida, kas need on hetkel juhtkogu jaoks pädevad või on jäänud midagi sõnastamata või sisse toomata. MAK2030 ettepanekus sõnastatud eesmärgid ning erinevad rahvusvahelised eesmärgid esitati ka paber kandjal juhtrühma liikmetele tutvumiseks.

Järgnes arutelu kolmes laudkonnas. Laudkonnad tõid välja märksõnad, mille juurde tullakse kogu protsessi vältel tagasi.

Arutelu tulemused laudkondade kaupa:

Laudkond 1 märksõnad:

Eesmärgid peaksid lähtuma vaimse kultuuripärandi kaitsest.

- Lühikesse vaatesse kultuuripärandi mõiste (eksisteerib koostöö valdkondade vahel)

Ühiskonna koostöö ja vajadused

- + kokkulepped ja dialoog (ei tohi olla ühesuunalisi otsuseid)

Vahendite planeerimine

- Tagab tasakaalustatud majanduse

Metsade kasutamine – mitmekülgne ja stabiilne

Ausus.

Laudkond 2 märksõnad:

... (aastani 2100) ...:

- tagada metsade ... jätkusuutlikkus **ja multifunktsionaalsus**, arvestades.... suundumusi ühiskonna ja majanduse arengus. /2. lause säilib/

MAK2030 üldeesmärgid on:

- ühiskonna ootustele ja vajadustele vastav säästlik ja mitmekülgne metsandus, mis aitab... elu- ja majanduskeskkonna, metsaökosüsteemide soodsa seisundi ja tulevikupotentsiaali.
- ajakohane haridus ja teadus, samuti ... /lause lõpuni rohkem ei muuda/

Laudkond 3 märksõnad:

Eesmärgid võiksid olla lihtsamalt sõnastatud, lihtlausetega!

Üldeesmärk 1 – „... vastab praeguse ja tulevase ühiskonna vajadustele“

Küsimus - kui agressiivselt peab olema sõnastatud vastamine kliimamuutustele? Agressiivsemalt!

8. Muud küsimused

Keskkonnaministeerium tõstatab muude küsimuste all võimalike lisauuringute tellimise: st, palus teha ettepanekuid lisauuringute kohta ning sellest võimalikult kohe teada anda.

Siim Kuresoo tõi välja, et on vaja teha arvutus, milline on tänast metsatagavara säilitav raiemaht.

Tõnu Ehrpais tõi Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu nimel välja, et peagi nad esitlevada üht lisauuringut asendusefektide teemal - mis on 1 ha metsa asendusefekt kaitsemetsa, majandusmetsa jms puhul.

Madis Iganõmm tõi välja, et on vaja kaardistada looduslikke pühapaiku. Kristel Järve andis teada, et looduslike pühapaikade jaoks on Kultuuriministeeriumil koostatud arengukava.

Marku Lamp tõi välja, et sisuline küsimus peaks jõudma selle ministeeriumi lauale, kelle pädevuses see on ja et on vaja läbi rääkida kultuuriministeeriumiga.

Muid ettepanekuid muude küsimuste all ei olnud.

